No. of Printed Pages : 4

Sem-V-Sans-CC-11
(Reg&Back)

2020-21

Time - 3 hours

Full Marks - 80

*Answer **ALL** questions.*
Figures in the right hand margin indicate marks.

UNIT – I

१ । नभ मण्डलात् अवतरन्तं नारदस्य शोभा वर्णयत । (१५

अथवा

''काव्येषु माघः कवि कालिदासः'' – इयमुक्ते याथार्थ्यं प्रतिपादयत ।

UNIT – II

२ । एकस्य सप्रसङ्गं व्याख्या कार्या । (१०

(क) स सञ्चरिष्णुभुवनान्तरेषु
यदृच्छयाऽशिश्रियदाश्रयः श्रियः ।
अकारि तस्यै मुकुटोपलस्खलत्
करैस्त्रिसन्ध्यं त्रिदशैर्दिशे नमः ।।

(ख) अशेषतीर्थोपहृता कमण्डलोर्निधाय
पाणावृषिणाऽभ्यदीरिताः ।
अघौघविध्वंसविधौ पटीयसी-
र्नतेन मूर्ध्ना हरिरग्रहीदपः ।।

P.T.O.

३। एकस्य उत्कलभाषया अङ्‌लोभाषया वा अनुवादं कुरुत । (५

(क) अजस्रमास्फलित वल्लकीगुण
क्षतोज्ज्वलाङ्गुष्ठनखांशुभिन्नया ।
पुरः प्रवालैरिव पूरिताऽर्घया
विभान्तमच्छस्फटिकाक्षमालया ।।

(ख) अनन्यगुर्वास्तव केन केवलं
पुराणमूर्तेर्महिमाऽवगम्यते ।
मनुष्यजन्माऽपि सुरासुरान्गुणै-
र्भवान् भवच्छेदकरैः करोत्यधः ।।

UNIT – III

४। 'किरातार्जुनीयम्' काव्यमाधारिकृत्य ''भारवेरर्थगौरवम्'' इति प्रतिपादयत । (१५

अथवा

युधिष्ठिरं प्रति वनेचरस्य उक्ति प्रतिपादयत ।

UNIT – IV

५। एकस्य सप्रसङ्गं व्याख्या कार्या । (१०

(क) अथक्षमामेव निरस्तविक्रम-
श्चिराय पर्येषि सुखस्य साधनम् ।
विहाय लक्ष्मीपतिलक्ष्म कार्मुकं
जटाधरः सन् जुहुधीह पावकम् ।।

(ख) क्रियासुयुक्तैर्नृप चारचक्षुषो
न वञ्चनीयाः प्रभवोऽनुजीविभिः ।
अतोऽर्हसि क्षन्तुमसाधु साधु वा
हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः ।।

६ । <u>एकस्य</u> उत्कलभाषया आङ्लोभाषया <u>वा</u> अनुवादः करणीयः । (५

(क) तथाऽपि जिह्मः स भवज्जिगीषया
तनोति शुभ्रं गुणसम्पदा यशः ।
समुन्नयन्भूतिमनार्यसङ्गमाद्
वरं विरोधोऽपि समं महात्मभिः ।।

(ख) न तेन सज्यं क्वचिदुद्यतं धनुः
कृतं न वा कोपविजिह्ममाननम् ।
गुणानुरागेण शिरोभिरुह्यते
नराधिपैर्माल्यमिवास्य शासनम् ।।

<u>UNIT – V</u>

७ । रामायणमहाभारतयोः मध्ये पौर्वापर्यः विचारयत । (१२

अथवा

''गद्यपद्यमयो वाणी चम्पूरित्यभिधीयते'' – इयमुक्तेर्याथार्थ्यं प्रतिपादयत ।

८। द्वयोः संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया । (४ × २

(क) भट्टिः

(ख) भोजराजः

(ग) अश्वघोषः

(घ) त्रिविक्रमभट्टः

No. of Printed Pages : 3

Sem-V-Sans-CC-12
(Reg&Back)

2020-21

Time - 3 hours

Full Marks - 80

*Answer **ALL** questions.*
Figures in the right hand margin indicate marks.

१ । ऋषिछन्दोदेवतानिर्देशपुर:सरं मन्त्रद्वयं व्याख्यात । (८ × २

(क) स नः पितेव सूनवेऽग्ने सूपायनो भव ।
सचस्वा नः स्वस्तये ।।

(ख) यस्याश्वास: प्रदिशि यस्य गावो
यस्या ग्रामा यस्य विश्वे स्थास: ।
य: सूर्यं य उषसं जजान
यो अपां नेता स जनास इन्द्र: ।।

(ग) तं यज्ञं बर्हिषि प्रौक्षन्पुरुषं जातमग्रत: ।
तेन देवा अयजन्त साध्या ऋषयश्चये ।।

२ । उत्कलभाषया अङ्लोभाषया वा अनुवाद: कार्य: । (४

अग्ने यं यज्ञमध्वरं विश्वत: परिभूरसि ।
स इद्धेषेषु गच्छति ।।

P.T.O.

अथवा

येनेदं भूतं भुवनं भविष्य-
त्परि गृहीतममृतेन सर्वम् ।
येन यज्ञस्तायते सप्तहोता
तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु ।।

३। सवितुः इन्द्रस्य वा स्वरूपं वर्णयत । (१०

४। अधोलिखितेषु त्रयाणां सूत्राणां व्याख्यां कुरु । (८ × ३

(क) व्यवहिताश्च

(ख) लिङर्थे लेट्

(ग) इतश्चलोपः परस्मैपदेषु

(घ) वा छन्दसि

(ङ) शेश्छन्दसि बहुलं

(च) सिब्बहुलं लेटि

५। वैदिकसमाजस्य स्वरूपं वर्णयत । (१४

अथवा

यजुर्वेदस्य स्वरूपं महत्वं च प्रतिपादयत ।

६ । अधोलिखितेषु त्रयाणां टिप्पणी प्रदेया ।	(४ × ३

(क) व्याकरणम्

(ख) शतपथब्राह्मणम्

(ग) केनोपनिषद्

(घ) अथर्ववेदः

(ङ) सामविधान ब्राह्मणम्

(च) ज्योतिषशास्त्रम्

No. of Printed Pages : 3

Sem-V-Sans-DSE-1
(Reg&Back)

2020-21

Time - 3 hours

Full Marks - 80

*Answer **ALL** questions.*
Figures in the right hand margin indicate marks.

१ । अधोलिखितेषु केषाञ्चित् <u>पञ्चानां</u> प्रश्नानां उत्तरं देहि । (७ × ५

(क) व्यवहारशब्दस्य अर्थं निरूप्य याज्ञवल्क्यस्मृत्यनुसारं तस्य स्वरूपम् आलोचयत ।

(ख) पठितविषयम् आधारीकृत्य दुष्टस्य लक्षणं निरूपयत ।

(ग) ''स्मृत्योविरोधे न्यायस्तु बलवान् व्यवहार:'' – इत्युक्ते: तात्पर्यं प्रतिपादयत ।

(घ) क: रिक्थि: ? स: कथं स्वसत्त्वं प्राप्नोति ?

(ङ) बृद्धिग्रहणे क: नियम: ?

(च) ऋणपरिशोधनविषये राज्ञा किं करणीयम् अस्ति ?

(छ) अकृतविवादं निरूपयत ।

(ज) प्रनष्टाधिगतस्य धनस्य का गति: ?

२ । पञ्चानां प्रश्नानामुत्तरं प्रदेयम् । (७ × ५

(क) प्रभुः कथं राजानम् असृजत् ?

(ख) ''दण्डपरमोपकारकं'' इति कथम् उच्यते ?

(ग) राज्ञः कर्त्तव्यं किदृशं भवेत् ?

(घ) ''महतीदेवताह्येष नररूपेण तिष्ठति'' इति कथम् उच्यते ?

(ङ) कानि व्यसनानि तेषां स्वरूपं प्रतिपादयत ।

(च) कः दण्डस्य धारकः ?

(छ) विनयेन किं साध्यते ? मनुस्मृतिम् आधारीकृत्य प्रतिपादयत ।

(ज) दण्डाभावात् का क्षति भविष्यति ?

३ । उत्कलभाषया आङ्लोभाषया वा अनुवादः करणीयः । (५ × २

(क) प्रत्यर्थिनोऽग्रतो लेख्यं यथावेदितमर्थिना ।
समामासतदर्धाहर्नामजात्यादिचिह्नितम् ।।

अथवा

योभियुक्तः परेतः स्थातस्य रिक्थीतमृद्धरेत् ।
न तत्र कारणं भुक्तिरागमेन विना कृता ।।

(ख) यस्मादेषां सुरेन्द्राणां मात्राभ्यो निर्मितो नृपः ।
तस्मादभिभवत्येष सर्वभूतानि तेजसा ।।

अथवा

दुष्टेयुः सर्ववर्णाश्च भिद्येरन् सर्वसेतवः ।
सर्वलोकप्रकोपश्च भवेद्दण्डस्य विभ्रमात् ।।

No. of Printed Pages : 4

Sem-V-Sans-DSE-2
(Reg&Back)

2020-21

Time - 3 hours

Full Marks - 80

Answer ALL questions.
Figures in the right hand margin indicate marks.

UNIT – I

१ । केषाञ्चित् दशप्रश्नानां उत्तरं लिखत । (२ × १०

(क) युरोपीयभाषया सह संस्कृतभाषाया: सम्बन्ध: कथम् अस्ति लिखत।

(ख) आङ्ग्लोभाषायां तद्भवशब्दानां परिचयं प्रदेय ।

(ग) आङ्ग्लोभाषायां तत्समपदानां परिचयं प्रदेय ।

(घ) हिन्दीभाषाया: क्रियापदै: सह संस्कृत क्रियापदानां सम्बन्ध: लिखत।

(ङ) हिन्दीभाषायां तत्समपदानां परिचयं प्रदेय ।

(च) तामिलभाषया सह संस्कृतस्य साधारणशब्दानां सम्बन्ध: लिखत।

(छ) फ्रांसभाषया सह संस्कृतसर्वनामशब्दानां सम्बन्ध: लेखनीय ।

(ज) हिन्दीभाषायां संस्कृतसाधारणशब्दानां सम्बन्ध: लिखत।

(झ) काभि: भारतीयभाषाभि: सह संस्कृतस्य सम्बन्ध: अस्ति ?

P.T.O.

(ञ) तामिलक्रियापदैः सह संस्कृतक्रियापदानां सम्बन्धः प्रदर्शय ।

(ट) संस्कृतस्य सरलस्वरूपं लिखत ।

UNIT – II

२ । केषाञ्चित् दशप्रश्नानां संक्षेपेण उत्तरं लिखत । (२ × १०

(क) संस्कृते दशसंख्यानां परिचयं प्रदेय ।

(ख) संस्कृते संख्याद्वयमाधारीकृत्य वाक्यरचनां कुरुत ।

(ग) आङ्ग्लोसंख्याभिः सह संस्कृतसंख्यानां साम्यता किम् अस्ति ?

(घ) सप्तवासराणां (वाराणां) नामानि लिखत ।

(ङ) वारद्वयमाधारीकृत्य वाक्यरचनां कुरुत ।

(च) एका लघुकथायाः शीर्षकं लिखित्वा तस्याः नीतिसारं लिखत ।

(छ) संस्कृतेन एका प्रहेलिका लिखत ।

(ज) कतिपयानि साक्षात्कारवाक्यानि लिखत ।

(झ) संस्कृत सम्भाषणस्य सम्बोधनं लिखत ।

(ञ) कतिपयं दूरसंदेशं लिखत ।

(ट) कतिपयं नाट्यसंलापं लिखत ।

(ठ) एकं संस्कृतगीतं लिखत ।

UNIT – III

३। केषाञ्चित् दशप्रश्नानां उत्तरं लिखत । (२ × १०

(क) पञ्चगृहोपकरणानां शब्दानां नामानि लिखत ।

(ख) लृटलकारस्य प्रयोगेण कतिपयानि वाक्यानि लिखत ।

(ग) पञ्चव्यवसायमाधारीकृत्य अधिकारीणां नामानि लिखत ।

(घ) कतिपयं फलमाधारीकृत्य वाक्यरचनां कुरुत ।

(ङ) पञ्चपुष्पाणां नामानि लिखत ।

(च) स्त्रीलङ्गे रूपाणि लिखत ।

अयम् – .... एषः – ....

तस्य – .... एतेषाम् – ....

(छ) अरण्ये, वालिका, दरिद्रः, मातुः – एतै पदैः सह सर्वनामपदानां संयोगं कुरुत ।

(ज) पञ्चनित्यव्यवहार्यसामग्रीणां नामानि लिखत ।

(झ) क्तवतु प्रत्यायान्त पञ्चशब्दानां परिचय प्रदेय ।

(ञ) पञ्चवाद्ययन्त्राणां नामानि लिखत ।

(ट) संस्कृतस्य कतिपयानि सूक्तानि लिखत ।

UNIT – IV

४। अस्य गद्यांशस्य शीर्षकं लिखित्वा भावसंक्षेपीकरणं कुरुत । (१०

रामायणस्य कालः । रामः रावणं हतवान् । सीतया सह अयोध्याम् आगतवान् च । रामस्य राज्याभिषेकसमयः, सर्वत्र आनन्दोल्लासः । तदानीं सर्वेभ्यः पारितोषिकाणि दत्तानि । आञ्जनेयस्य पर्यायः अपि आगतः । आञ्जनेय रामसमीपम् आगतवान् । रामस्य पार्श्वे सीतामाता आसीत् । सा स्वकीयं कण्ठहारम् आञ्जनेयाय दत्तवती । आञ्जनेयः हारं स्वीकृत्य वहिः गतवान् । एकं वृक्षम् आरूह्य तत्र उपविष्टवान् । कण्ठहारस्य एकं मणिं स्वीकृत्य दन्तेन दंष्टवान् । तं मणिम् अपि अधः क्षिप्तवान् । एवं एकैकशः मणिम् अधः क्षिप्तवान् । तत्र एकः नागरिकः एतत् सर्वं दृष्ट्वा आञ्जनेयं 'भवान् इदं किं करोती'ति पृष्टवान् । मणिषु श्रीरामः अस्ति वा इति परीक्षां करोमीति उत्तरं आञ्जनेयः दत्तवान् । एवं किमर्थमिति नागरिकः पृष्टवान् । यत्र श्रीरामः नास्ति तेन मणिना मम किं प्रयोजनम् ? सर्वे मणयः परीक्षिताः । एकस्मिन् मणौ अपि श्रीरामो नास्ति । अतः मणिन् क्षिपामि इति उक्तवान् ।

UNIT – V

५। छात्रावासजीवनस्य स्वानुभूतिविषये पितृसमीपम् पत्रम् लिखत । (१०

अथवा

पूजावकाशयापनविषयमाधारीकृत्य मित्रं प्रति पत्रं लिखत ।